

Vandplaner og Havmiljø
J.nr.: NST-4203-00042
Ref.: lykgu
Den 29. april 2014

**Referat fra opsamlingsmøde i Vandløbsforum - arbejdsgruppe 1-4,
d. 26. marts 2014**

Deltagere:

Sten Wegge Laursen, Videncentret for Landbrug
Erik Jørgensen, Landbrug & Fødevarer
Kitt Bell Andersen, Landbrug & Fødevarer
Lise Johnsen, Landbrug & Fødevarer
Marie Rohde, Landbrug & Fødevarer
Peter Rosendal, Bæredygtigt Landbrug
Karin Dinesen, Bæredygtigt Landbrug
Kaare Manniche Ebert, Danmarks Sportsfiskerforbund
Hans-Martin Olsen, Danmarks Sportsfiskerforbund
Bjarne B. Svendsen, KTC
Knud Erich Thonke, Danske Vandløb
Jan Hjeds, Danske Vandløb/Bæredygtigt Landbrug
Lars Palle, Danske Vandløb
Søren Hansen, Danske Vandløb
Torben Bang, Danske Vandløb
Flemming Nygaard Madsen, rep. for Brancheforeningen Dansk Miljøteknologi
Anne Blicher, rep. for Brancheforeningen Dansk Miljøteknologi
Jan Pedersen, Danmarks Naturfredningsforening
Niels Philip Jensen, KL
Søren Madsen, KL
Lene Jensen Scheel-Bech, NaturErhvervstyrelsen
Rasmus Ø. Eriksen, NaturErhvervstyrelsen
Tilde Hellsten, NaturErhvervstyrelsen
Mette Fischmann, NaturErhvervstyrelsen
Thomas Bruun Jessen, Naturstyrelsen
Peter Kaarup, Naturstyrelsen
Mikkel Hall, Naturstyrelsen
Katrine Fabricius, Naturstyrelsen
Lykke Guldbrandt, Naturstyrelsen
Marie B. Nejrup, Naturstyrelsen

Dagsorden, jf. mødeindkaldelse af 24. marts 2014:

- 1) Velkomst og godkendelse af dagsorden
- 2) Status for arbejdsgrupperne 1-4 under Vandløbsforum, herunder gruppernes indspil i den videre proces med vandplanlægningen
- 3) Hydromorfologiske kvalitetselementer
- 4) Brug af DVFI i forskellige typer vandløb
- 5) Klimatilpasning i vandplanerne
- 6) Interessentinddragelse i vandplanlægningen fremadrettet
- 7) Evt.

~oOo~

Ad dagsordenspunkt 1)

Naturstyrelsen ved kontorchef Thomas Bruun Jessen (TBR) bød velkommen og udbad sig eventuelle bemærkninger til dagsordenen.

Danske Vandløb/Bæredygtigt Landbrug ønskede ordet for en kort stund under punkt 4 om brugen af DVFI.

Danmarks Naturfredningsforening ønskede at vise nogle landskabsudsnit under punkt 7, Eventuelt.

Dagsordenen blev godkendt med de bemærkninger.

Ad dagsordenspunkt 2)

TBR gav en status for de fire grupper under Vandløbsforum, der har arbejdet med forberedelse af anden planperiode.

Gruppe 1 har skullet medvirke til at skabe grundlag for den politiske stillingtagen til prioriteringen af de vandløb, der skal specifikt målsættes i næste generations vandplaner. Daværende miljøminister Ida Auken havde i sin tid ændret antallet af km vandløb i VP1 fra 28.000 km til 22.000 km og havde i den forbindelse sagt, at hun ønskede en større ensartethed i udvælgelsen af vandløb. Dette var baggrunden for gruppe 1. Gruppen har på baggrund af oplæg fra DCE udviklet forskellige scenarier for udvælgelsen af vandløb. Regeringen har truffet beslutning om, at der i VP2 skal indgå 19.000 km vandløb. De dele af gruppens arbejde, der lå færdigt på daværende tidspunkt, er blevet inddraget i forbindelse med den politiske beslutning om basisanalysen. Leverancen bliver anset for færdig, men er endnu ikke offentliggjort, idet et enkelt forhold i forhold til offentliggørelse er under afklaring med Bæredygtigt Landbrug.

Fsva. gruppe 2 om kriterier for udpegning af stærkt modificerede vandområder, som gruppen havde udvidet til også at omhandle kriterier for udpegning af kunstige vandområder, var arbejdet ikke på samme måde landet på benene, idet drøftelserne i gruppen havde vist, at der var meget langt mellem interessenternes synspunkter. Det var således ikke muligt at komme tæt på en fælles forståelse af de centrale begreber for udpegning af stærkt modificerede vandløb. Gruppens resultater blev inddraget i forbindelse med den politiske beslutning om basisanalysen, hvor man besluttede foreløbigt at videreføre udpegningerne fra VP1, men med mulighed for vandrådene til at kvalificere dette. TBR fandt, at det havde været nyttigt at runde alle synspunkter. Det har været en vigtig oplysning til den politiske proces, at man altså ikke har kunnet finde en fælles forståelse. Leverancen betragtes som færdig og er offentliggjort.

Fsva gruppe 3 var gruppen tæt på at være afsluttet. Regeringen stod overfor at skulle træffe beslutning om rammerne for vandrådernes arbejde, herunder virkemiddelkataloget. Så langt leverancen var nået, indgik på nuværende tidspunkt aktivt i de politiske beslutningsprocesser. Gruppens arbejde udgjorde således et meget konstruktivt indspil til regeringsbeslutning om virkemidler.

Fsva. gruppe 4 om samspil mellem vandplanindsatser relateret til vandløb og sikring af byer og land mod oversvømmelser pga. klimaforandringer var der blevet

lavet et konstruktivt katalog af eksempler herpå. Håbet var, at kommuner og vandråd kunne bruge eksempelsamlingen som inspiration til deres forslag til indsatsprogrammer. I forhold til gruppens leverance kunne Naturstyrelsen konstatere, at man nok havde inddraget for mange synspunkter, hvorfor man fra styrelsens side ville skære leverancen til i forhold til gruppens opdrag. Man ville snarest høre fra styrelsen herom.

Endeligt om gruppe 5 var denne på opfordring sat i bero for at færdiggøre grupperne vedrørende forberedelsen af VP2. Gruppen ville snart blive genstartet med vigtige drøftelser om blandt andet standardregulativer og en forvaltningsmodel baseret på designvandspejl. Håbet var, at interessenterne i højere grad ville kunne mødes om fælles anbefalinger i denne gruppe.

Der var herefter en række spørgsmål fra de fremmødte:

Danmarks Naturfredningsforening spurgte til arbejdet i arbejdsgruppen om okkerproblematikken hhv. gruppen om vandindvinding. Resultaterne fra disse grupper burde også inddrages.

Peter Kaarup (PK) fortalte, at det var korrekt, at der havde været nedsat en okkergruppe, der under inddragelse af DHI havde drøftet okker. Der var blevet peget på, at grødefyldte bassiner kunne være et omkostningseffektivt virkemiddel. Gruppens resultater ville blive inddraget i den videre proces med vandplanlægningen.

TBR oplyste, at der fsva. vandindvinding havde været to projekter: Ét med GEUS om effekt af vandindvinding og ét med DCE om betydningen af disse konsekvenser på miljøtilstanden. Vandindvinding var ikke noget, vandrådene skulle beskæftige sig med, men indsatser vedr. vandindvinding ville indgå i det samlede forslag til vandområdeplaner.

Danske Vandløb spurgte til, hvad politikerne helt konkret fik fra arbejdsgruppe 1 og 2, og om man måtte få dette materiale tilsendt. Derudover blev spurgt til, hvorfor der ikke skulle træffes politisk beslutning på baggrund af gruppe 4, idet klimaforandringer var en realitet, som man politisk måtte være opmærksom på.

TBR svarede, at behandlingen af basisanalysen var en intern regeringsproces. Det var fast praksis, at sådant materiale ikke blev gjort offentligt tilgængeligt. Naturstyrelsen havde således også netop givet afslag på aktindsigt i en lignende sag. For gruppe 4 var der ikke lagt op til en egentlig politisk beslutning. Der var tale om et inspirationskatalog, der som sådan ikke krævede en politisk beslutning at anvende. TBR understregede desuden, at klimatilpasning i vandløb ikke var indsnævret til vandområdeplanerne eller indsatser. Derfor kunne det også drøftes mere bredt i fx gruppe 5 under Vandløbsforum.

Danske Vandløb/Bæredygtigt Landbrug fandt, at der i basisanalysen for anden generations vandplaner fortsat er markante amtslige forskelle ved udpegningen af vandløb til vandområdeplanerne, selvom miljøministeren havde ønsket denne uensartethed elimineret.

TBR oplyste, at i anden planperiode vil udpegningen basere sig på et normativt skøn, men i et vist omfang ville tidligere amters prioritering af hvilke vandløb, der er tilvejebragt data for, fortsat kunne spores. Det blev i den forbindelse understreget, at der er en naturbetinget forskel på beliggenheden af vandløb i

landet. Naturstyrelsen lovede at rundsende de konkrete kriterier, på baggrund af hvilke de 19.000 km i VP2 udpeges.

Danske Vandløb/Bæredygtigt Landbrug forespurgte, om det var korrekt forstået, at de konkrete kriterier for udpegning af stærkt modificerede vandområder i anden planperiode var helt uændrede fra første planperiode, og dermed var de kriterier, som fremgik af "Bilag 12", selvom disse kriterier var noget af det mest kritiserede i 1. generations vandplaner.

TBR oplyste, at kriterierne fra 1. planperiode, som foreløbigt er videreførte, findes offentligt tilgængeligt i retningslinjer for indsatsprogram, herunder bilag 12 og i de generelle EU-retningslinjer.

Danske Vandløb/Bæredygtigt Landbrug spurgte endvidere til, hvorvidt og hvordan Naturstyrelsen havde formildet til Regeringen og Folketinget, at virkemiddelkatalogets omkostningseffektivitet langt fra er retvisende.. Bæredygtigt Landbrug og Danske Vandløb fandt i den forbindelse ikke, at arbejdsgruppe 3 havde opfyldt arbejdsgruppens kommissorium om at redegøre for arealmæssige konsekvenser og desuden ikke havde fastsat virkemidlernes omkostningseffektivitet i et omfang, der kan lægges til grund ved planlægningen.

PK og TBR oplyste, at man i regi af arbejdsgruppe 3 havde udbedt sig erfaringstal fra blandt andre kommunerne om påvirkning og omkostninger ved konkrete projekter, herunder omkostninger til erstatninger, så man kunne lave et omkostningsspænd. Dette havde indgået i arbejdet i den politiske beslutningsproces. Der udestod en konkret beslutning om, hvilke virkemidler der kommer i spil. Det blev ligeledes understreget, at der i værdisætningen af et virkemiddel er to spor: Ét om planlægningen, hvor man arbejder med gennemsnitspriser samt et udmøntningsspør. Ved restaurering har enhver, der lider tab, ret til erstatning – hverken mere eller mindre. Det kan således godt vise sig, at det konkrete projekt bliver væsentligt dyrere end gennemsnitsprisen, og at indsatsen derfor ikke gennemføres. Det blev bekræftet, at gennemsnitspriserne indbefatter erstatninger.

Bæredygtigt Landbrug fandt, at det største problem var ved hævnning af vandløbsbunden. Man fandt ikke, at dette forhold var blevet drøftet i gruppe 3, og at kommissoriet derfor ikke var opfyldt. Danske Vandløb bakkede op om dette.

Naturstyrelsen var ikke enig i den betragtning.

Landbrug & Fødevarer spurgte, hvordan vandrådene skulle kvalificere udpegningen af stærkt modificeret vandområder, samt hvordan Naturstyrelsen ville indarbejde kvalificeringerne.

TBR oplyste, at der ville komme en vejledning til vandrådene. Naturstyrelsen ville se på de forskellige forslag til indsatsprogrammer. Der ville desuden være mulighed for kommentering af udkast til vandplaner, ligesom disse skulle underlægges en politisk drøftelse, hvoraf udpegningen af stærkt modificerede vandområder ville være en del af dette.

Danske Vandløb spurgte, om udpegningen af de 19.000 km vandløb var stationær.

TBR svarede, at de 19.000 km afspejlede et politisk valg af kriterier for, hvad der har naturværdi. Havde man imidlertid lokalt faglig viden om, at der kunne

kvalificere anvendelsen af kriterier, var Naturstyrelsen naturligvis interesseret i dette. Spørgsmålet om, hvilke vandløb der blev målsat eller ej, er en politisk beslutning.

Ad dagsordenspunkt 3)

PK gav en redegørelse for anvendelsen af hydromorfologiske kvalitetselementer, som var blevet drøftet i regi af arbejdsgruppe 3, og som Naturstyrelsen tidligere havde udsendt et notat om. PK supplerede notatet, idet det blev oplyst, at de hydromorfologiske kvalitetselementer vedrører det hydrologiske regime, vandløbets kontinuitet samt morfologiske forhold. Viser de biologiske kvalitetselementer, at tilstanden i et vandløb er god, forudsættes som udgangspunkt, at de hydromorfologiske kvalitetselementer også er gode. Ved anvendelse af DVFI – som det er sket i 1. generations vandplaner – beskrives det således i vejledningen til DVFI, at bedømmelsen er et integreret billede af tilstanden i vandløbene, hvor de fysiske forhold også indgår. Viser de biologiske kvalitetselementer omvendt, at tilstanden ikke er god, anvendes bl.a. de kortlagte påvirkninger, herunder en beskrivelse af de hydromorfologiske forhold til at vurdere årsagen til manglende målopfyldelse. Her bruges Dansk Fysisk Indeks, der er udviklet af DCE, og som består af en række parametre.

PK oplyste yderligere, at Kommissionen i den landespecifikke rapport om Danmark har opfordret til, at der for vandløb bør udvikles grænselinjer mellem klasser for kontinuitet, vandføring og morfologisk variation. Dette har særlig relevans i forhold til klassifikation af vandområder med høj økologisk tilstand. Naturstyrelsen vil i den forbindelse gå i dialog med forskningsinstitutionerne om rækkevidden af anvendelsen af DVFI og Dansk Fysisk Indeks.

Danske Vandløb spurgte til, hvordan et hydrologisk regime skulle forstås, og om ændringer i vandafledningen ville indgå i forhold til målopfyldelse. Der blev desuden spurgt nærmere til indholdet af Kommissionens landerapport samt videntrets udtalelse om, at der manglede en hydromorfologisk beskrivelse. Man påpegede i den forbindelse, at Videntret for Landbrug havde angivet, at det var en helt nødvendig forudsætning for at kunne komme videre med vandløbsindsatsen, at der først blev foretaget en hydromorfologisk beskrivelse af vandløbene, og at dette ikke var det samme, som var forklaret i Naturstyrelsens netop givne redegørelse om hydromorfologiske kvalitetselementer.

PK svarede, at der med hydrologisk regime skulle forstås vandafstrømningens volumen og dynamik, herunder hastighed, og at man konkret registrerede bl.a. dette, når man var ude i felten. Derudover oplystes, at Kommissionens landerapport havde opfordret Danmark til at lave et indeks for hydromorfologi, som kunne relateres til de klasser, man anvender til klassifikation af vandløb. Naturstyrelsen var som omtalt i dialog med DCE om at udvikle et sådant, idet der ved klassifikationen af høj økologisk tilstand skulle være netop en værdi på en hydromorfologisk skala, der kunne reflekteres over i det biologiske indeks. Det blev dog understreget, at Naturstyrelsen ikke er af den opfattelse, at en sådan hydromorfologisk skala er en forudsætning for at dosere indsatser, idet styrelsen fandt, at kommunerne havde en tilstrækkelig viden til at iværksætte disse.

Endeligt anførte Bæredygtigt Landbrug, at det var forkert at udtale, at man ”anvender DVFI i første planperiode”, når der endnu ikke findes gyldige vandplaner. Man fandt, at formuleringen ”påtænkes anvendt” ville være mere dækkende.

Ad dagsordenspunkt 4)

PK gav under punktet en redegørelse for brugen af DVFI i små vandløb, hvilket Naturstyrelsen også tidligere havde udsendt et notat om i regi af Vandløbsforum. Det blev oplyst, at udgangspunktet for implementering af vandrammedirektivet var ved brug af DVFI. Man havde interkalibreret medlemslandenes forskellige indeks for type 2- og 3-vandløb. Type 1-vandløb kunne ikke interkalibreres, men medlemsstaterne er forpligtet til at lave en national "oversættelse" til de andre vandløbstyper. I Danmark vil det sige for type 1- og 4-vandløb. For type 1-vandløb har DCE bekræftet, at DVFI kan benyttes, og at grænseværdien DVFI 5 mellem moderat og god tilstand kan anvendes også i de små vandløb. For type 4-vandløb har Naturstyrelsen i forbindelse med blandt andet arbejdet i Vandløbsforum haft dialog med DCE om den fortsatte brug af DVFI. DCE har vurderet, at man fortsat kan bruge indekset, men at der er usikkerhed omkring grundlaget for DVFI i type 4-vandløb. Derfor har Naturstyrelsen i basisanalysen angivet tilstanden for type 4-vandløb for værende ukendt.

I forlængelse heraf holdt Danske Vandløb/Bæredygtigt Landbrug som varslet et kort oplæg omhandlende målopfyldelse for forskellige landsdele og vandløbsstørrelser. Oplægget var baseret på NOVANA-overvågningens rapport om vandløb publiceret 2010. Pointen i oplægget var, at der er stor forskel i målopfyldelsen landsdelene imellem, hvorfor det er nødvendigt at drøfte miljømål. På Bornholm opfyldes stort set alle vandløb målsætningen DVFI 5, mens ingen vandløb overhovedet opfyldt målsætningen på Lolland-Falster. Årsagen måtte være forskellige naturgivne betingelser antageligt geografisk betingede forskelle i hældning, strømhastighed og bundsediment. Det fremgik af det fremlagte materiale, at øvrige landsdele befandt sig mellem yderpunkterne Bornholm og Lolland-Falster. Desuden viste DCE's materiale, at der var stor forskel i målopfyldelsen mellem små (type 1) og større vandløb. Man fandt, at vandløb med utilstrækkelig hældning, strømning og bundsediment samt mange type 1-vandløb ikke havde potentiale til at opfylde miljømålet overhovedet, hvorfor dette ikke var realistisk fastsat. Man mente, der var fejl i oversættelsen af mål. Danske Vandløb/Bæredygtigt Landbrug anførte, at den fremlagte redegørelse fra DCE alene verificerede, at der var overensstemmelse mellem den danske DVFI-skala og EU's skala også i små vandløb samt verificerede, at der kunne findes type-1 vandløb, der opfyldte miljømålet DVFI 7, men at den fremlagte verifikation ikke bekræftede, at miljømålet var korrekt oversat eller realistisk fastsat. Danske Vandløb/Bæredygtigt Landbrug påpegede i den forbindelse, at DCE særskilt i redegørelsen havde beskrevet, at vandløbene på Lolland-Falster lå udenfor skalaen.

TBR forklarede, at målfastsættelse ikke var en del af kommissorierne for Vandløbsforum, idet dette spørgsmål blev behandlet i EU-regi. Her er der truffet en bindende beslutning om anvendelsen af DVFI som indikator for kvalitetselementet "smådyr" samt, at en kvalitetsratio på 0,71 i forhold til referencetilstanden definerer grænsen mellem god og moderat økologisk tilstand. Fra Naturstyrelsens synspunkt var der således ikke rum for andre beslutninger på dette område. Det blev nævnt, at DCE nok ville sige, at DVFI er mere anvendeligt i store end i små vandløb, men at dette ikke betød, at DVFI slet ikke kunne anvendes i de små vandløb. Man havde desuden haft en drøftelse i arbejdsgruppe 1 om, hvornår et vandløb har naturpotentiale og dermed skal inkluderes i vandområdeplanerne.

Danske Vandløb/Bæredygtigt Landbrug anførte hertil, at såfremt det maksimalt opnåelige miljømål i et vandløb, på grund af naturgivne forhold som f.eks.

hældning, bundforhold eller vandløbsstørrelse var DVFI 4, så måtte det krævede miljømål skulle fastsættes som kvalitetsratio 0,71 gange (DVFI) 4, altså var den korrekte oversættelse af miljømålet i sådanne vandløb $0,71 \times 4 = 2,8$, og dermed kunne miljømålet i disse vandløb ikke realistisk fastlægges højere end DVFI 3.

Danmarks Naturfredningsforening påpegede, at problemer med vandløbenes bundforhold ikke var skabt af naturen, men også var stærkt påvirket af landbruget. Den bedre miljøtilstand i vandløbene på Bornholm set i forhold til Lolland kunne således ikke alene tilskrives bedre faldforhold.

Bæredygtigt Landbrug fandt, at man burde lytte til EU, der sagde, at små vandløb kunne, men ikke skulle, tages med. I den forbindelse burde man tage højde for forsigtighedsprincippet og først medtage de pågældende små vandløb i vandområdeplanerne, når man havde vurderet konsekvenserne for erhvervet.

Ad dagsordenspunkt 5)

TBR gav en opdatering om klimatilpasning i relation til vandplanene. Gruppe 4 havde arbejdet med synergieffekterne mellem klimatilpasning og vandplanindsatserne. Spørgsmålet om klimatilpasning var dog bredere end dette. For det første var der spørgsmålet om, hvad et ændret klima betyder for den økologiske tilstand i vandområder, når vandet bliver varmere, og der kommer flere ekstremhændelser. Der var igangsat en faglig analyse hos DCE om dette emne. På den baggrund ville så blive undersøgt, om virkemidlerne er klimarobuste. Endelig var der spørgsmålet om overvågning, så vi ved, hvad klimaændringerne konkret betyder for vandmiljøet. Endvidere var der kommende drøftelser i Vandløbsforums gruppe 5 som tidligere nævnt.

KL nævnte, at man i kommunerne så frem til rapporten fra arbejdsgruppe 4, som man håbede ville få en overskuelig form og længde.

Danske Vandløb spurgte på baggrund af forskningsinstitutionernes forventning om 50 % større vandafledningsbehov som følge af klimaændringer om tiltag i forhold til at øge vandafledningsevnen i vandløb kunne initieres i vandrådene. Man fandt, at det måtte være en statslig opgave at sikre finansieringen af sådanne projekter.

KTC svarede, at man efter den nuværende lovgivning kan søge kommunerne om lov til at gennemføre sådanne projekter. Kommunerne ville ved behandlingen af sagerne så afveje de forskellige hensyn. Man nævnte desuden, at klimasikring ikke kun handlede om at forhindre oversvømmelser, men også om at placere de ekstra vandmængder steder, hvor det gjorde mindst skade. Nogle steder kunne det lade sig gøre at grave dybere for at skabe plads til vandet, men hypotesen er, at det er muligt de færreste steder. Det ville dog skulle afprøves i den konkrete sag.

TBR nævnte, at der kunne være projekter i sin vorden ude i kommunerne, som bør medtænkes i arbejdet med udkast til indsatsprogrammer, men at det selvfølgelig var en forudsætning, at de også forbedrede miljøtilstanden i vandløbene og ikke kun havde en klimatilpasningseffekt. I forhold til finansiering var det noget, der kunne bæres ind i arbejdsgruppe 5 og se, om der var opbakning til forslaget i gruppen og senere på politisk niveau.

Landbrug & Fødevarer spurgte, hvordan eksempelsamlingen blev formidlet videre, herunder om dette ville ske i form af en vejledning eller henstilling. Der blev

desuden spurgt til forpligtelserne til at medtænke klimatilpasning i forskellige direktiver.

TBR understregede, at vandrammedirektivet havde til formål at sikre god økologisk tilstand, og at man i den forbindelse så vidt muligt skulle medtænke klimaforandringer. Derudover eksisterer der klimatilpasningsplaner, som forventes, man også tænker ind hvor muligt, når man laver indsatser. I forhold til eksempelsamlingen udarbejdet i regi af arbejdsgruppe 4 var det hensigten at udsende denne så hurtigt som muligt.

Funktionsleder i kontoret i Naturstyrelsen med ansvar for klimatilpasning, Mikkel Hall (MH), supplerede ved at nævne, at der i oversvømmelsesdirektivet ligger en forpligtelse til at tage højde for indsatser iværksat i henhold til vandrammedirektivet.

MH understregede endvidere, at klimatilpasningsplanerne handler om at sikre mod oversvømmelse de steder, hvor de gør mest skade. Der skulle således foretages en vurdering og værdisætning i den konkrete sag. Den proces ligger i klimatilpasningsplanerne.

Ad dagsordenspunkt 6)

TBR oplyste, at den forhenværende miljøminister Ida Auken havde lagt stor vægt på åbenhed i ministeriet. Det forventes, at Kirsten Brosbøl ville fortsætte denne tilgang. Dette gjaldt selvfølgelig også for vandplanlægningen, hvor følgende fora var klar til at fortsætte fsva. interessentinddragelse:

- **Vandløbsforums gruppe 5**, der snart opstartes igen
- **Vandrådene**, som var en anden måde at arbejde med interessentinddragelse på, nemlig via en stedfortræder i form af kommunerne
- **Blåt Fremdriftsforum**, der orienterer om fremdriften i de forskellige sager og tager relevante emner op
- **Den faglige referencegruppe**, der forestås af Aarhus Universitet og tager fagligt tunge emner op, som kræver rene faglige drøftelser. Gruppen er derfor i mindre grad interessentbaseret.
- **Projekt om modeludvikling**, der har en interessentbaseret følgegruppe.
- **Markvandingsprojektet**, der ligeledes har en interessentbaseret følgegruppe.

Det forventes, at der også nedsættes følgegrupper med deltagelse af interessenter i nye projekter. Idéer hertil er velkomne.

Danske Vandløb/Bæredygtigt Landbrug beklagede, at der manglede en helhedstækning i vandplanlægningen.

TBR erklærede sig principielt enig i værdien af helhedstækning og tilføjede, at idéen om en konfliktfri vandforvaltning i form af en administrationsmodel baseret på designvandspejl ville blive drøftet i Vandløbsforums gruppe 5.

Ad dagsordenspunkt 7)

Ordet blev givet fri til eventuelt øvrige kommentarer til arbejdet i Vandløbsforum.

Bæredygtigt Landbrug fandt, at der på området for vandplanlægning havde været en mangelfuld borgerinddragelse, som havde medført mangler i vandplanerne, herunder også vedrørende de økonomiske estimater. Man fandt det desuden forkert at basere anden generations vandplaner på første generations, når der lå næsten 7.000 ubehandlede høringssvar for disse planer. Dette ville føre til gentagne fejl. Man henviste i den forbindelse også til Rigsrevisionens kritik af arbejdet med første generations vandplaner.

KL fandt, at det var konstruktivt, at man i Vandløbsforum havde haft lejlighed til at bringe synspunkter på banen. Man påpegede dog, at et mål om konfliktfri forvaltning var urealistisk. Kommunerne arbejdede således med at afveje synspunkter fra aktørerne med henblik på at opnå en afbalanceret løsning. Når det lykkedes fuldt ud, var der ganske rigtigt tale om at fjerne konflikter, men i udgangspunkter ville der normalt være en konflikt.

Danmarks Sportsfiskerforbund takkede ligeledes for inddragelsen fx i arbejdet med virkemidler, hvor alle havde haft mulighed for at byde ind med alternative forslag. Man opfordrede til, at der i det kommende vandrådsarbejde ville blive arbejdet konstruktivt på at finde gode løsninger.

Landbrug & Fødevarer spurgte, om der var overvejet at gennemføre erfaringsopsamling på vandrådsarbejdet. Landbrug & Fødevarer undrede sig desuden over, at Naturstyrelsen havde valgt ikke at foretage ændringer, og dermed ikke at foretage forbedringer af karakteriseringskriterierne for stærkt modificerede vandløb på baggrund af uenigheden i arbejdsgruppe 2. Landbrug & Fødevarer fandt således, at der sagtens kunne implementeres forbedringer på baggrund af interessenternes anbefalinger, selvom der ikke var enighed.

TBR oplyste, at der pt. ikke var konkrete planer herom, men at det ville være naturligt at gennemføre en form for evaluering.

Danske Vandløb spurgte til finansieringen af vandrådsarbejdet og opfordrede i øvrigt ligeledes til, at "fløjene" samarbejdede konstruktivt om løsningen af vandrådsopgaverne ude i kommunerne.

TBR oplyste, at der ikke var sat ekstra penge af til kommunerne udover de 11 mio. kr., der i alt var sat af til kommunernes sekretariatsbetjening af rådene.

./.

Endeligt holdt Danmarks Naturfredningsforening som varslet et kort oplæg, hvor man viste konkrete eksempler på områder, hvor man med fordel kunne lave "holde-på-vandet"-projekter. Der var tale om naturligt våde områder, der på et tidspunkt var blevet inddraget til landbrugsproduktion. Det var håbet, at man ville blive inspireret af eksemplerne til det kommende vandrådsarbejde.